

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

15. An, & qualiter etiam independenter à facta narratione vacationis probanda sit vacatio in ordine ad hoc. ut beneficium impetrari possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

est causa taxationis, ut dicitur *ibidem* ex Old. *conf.* 330. Et Papa, vel ejus nuncius facilius provident in mensibus suis, quam quod velint gravare Ordinarios collatores: quin & sola narrativa vacationis in mense reservato seu Apostolico dispositivè facta operatur, ut omnis gratia & ejus clausula restringantur ad reservationem; & non valet provisio, nisi verificetur reservatio, ita ut nequeat etiam suffragari clausula: *vel alio quovis modo*: utpote quæ tunc restringitur, nec contradicatur expressis. Gonz. §. 4. *proam. n. 77. & gl. 32. n. 9.* ubi: quod effectus narrandi mensis dispositivè sit, quod narrans præcisè teneatur ad reservationem illius, nec suffragentur clausulae generales, prout dicitur de devolutione dispositivè narrata, adeoque nisi probetur, corrumpunt clausulae generales, & non capiunt aliam vacationem; quia dispositiva expressio facit restringi gratiam ad illum modum vacandi.

2. Proceditque id ipsum non tantum, quando beneficium vacasset in mense reservato (quo in casu contra Gonz. dictum fuit aliàs debere fieri mentionem mensis) nec aliàs esset reservatum alià reservatione. *Garc. cit. c. 1. n. 5. juxta decis. Rota in Tolentan. Canon. 24. Febr. 1552.* sed etiam dum expressus & narratus fuit mensis citra necessitatem eum exprimendi v. g. quando beneficium aliàs, quam ratione mensis reservatum erat: et si enim tunc necesse non erat exprimere mensis, quia tamen illum expressit, tenetur verificare juxta *decis. Rota immediate ante cit. & aliam in Sutrina Parochial. 8. Junii. 1588.* apud *Garc. n. 59.* Item procedit (nimirum quod verificari debeat dispositivè narratus vacationis mensis reservatus) etiam si non daretur concursus alterius provisi ab Ordinario, vel ab alio prætendente ad se spectare, qui se opponeret. *Garc. n. 63. Gonz. gl. 32. n. 55. Rota apud eisdem in una Cordub. beneficii. 2. April. 1559.* tenente contrarium; eò quod, dum Papa in literis facit mentionem de mense vacationis, v. g. per obitum, id facit tum respectu Ordinarii, ne illi irrogetur injuria, tum respectu *regulae*, requirentis expressionem mensis, adeoque non apparente provisione Ordinarii, cum per expressionem mensis sit satisfactum *regulae*, videtur Papæ intentioni satisfactum; cum ipse voluerit conferre beneficium, quomodocunque vacaverit. *Gonz. gl. 11. n. 106. & gl. 32. n. 54.* quamvis, ut addit *Garc. cit. n. 62.* idemque tradit *Gonz. gl. 11. n. 104.* opus tum non sit plenà justificatione seu probatione, sed sufficiat semiplena; cum non agatur tunc de præjudicio alterius, neque Ordinarii providentes, neque ab eo provisi: & provisio Papæ tunc valere potest non solum ex capite reservationis, sed etiam ratione preventionis, quod idem admittit *Gonz. gl. 11. nu. 99.* dum agitur de levi præjudicio.

3. De cetero, verificatio & probatio vacationis narrati mensis debet esse plena & concludens; dum agitur de probanda vacatione in certo mense ad effectum reservationis; cum tunc agatur de gravi præjudicio tam collatoris Ordinarii, quam provisi ab illo; utpote qui, constituto de contingentia vacationis in mense reservato, aliave reservatione ob alium certum modum vacationis, erit privandus. *Gonz. cit. gl. 11. n. 100.* citans *Ferret. conf. 2. nu. 13. vol. 1. Bald. conf. 68. nu. 1. l. 3.* (ubi, quod quando agitur de excludendo aliquem à possessione, non sufficit probatio obitus per famam, sed debet esse plena.) *Cresc. decis. 4. de prob. num. 2. & Rota in Biffal. beneficii. 12. Mart. 1603.* neque in hoc

casu, nimirum talis præjudicium, relevat aliquid, quod Papa narraverit reservationem in Brevis, si aliàs non probetur, *Gonz. gl. cit. num. 102.* citans *Lancell. de arrent. p. 2. c. 4. in pref. n. 508.*

4. Limitatur tamen hoc ipsum; nisi vacatio esset difficilis, ut contingit, dum quis mortuus in mari, vel inventus mortuus in sylva; tunc enim sufficit minor probatio de mense reservato vacationis. *Gonz. cit. gl. 11. nu. 103.* præter alias *Rota decis. citans etiam 731. p. 2. divers.* ubi etiam declaratur, qualis probatio in tali casu sufficiat, de quo vide dicenda à nobis §. seq. Limitatur secundò; dum adest aliquis intrusus non docens de titulo; tunc enim minor sufficit probati. *Gonz. loc. cit. n. 107.* citans plures *Rota decis.* Tertio dum gratia non fundatur tantum in reservatione, sed etiam potest sustineri ex alio capite; puta, quia Papa prævenit Ordinarium collatorem; tunc enim necessaria non est plena probatio mensis narrati, quamvis ad sit intrusus, & doceat de titulo Ordinarii. *Gonz. loc. cit. n. 110.* citans *Rotam. decis. 46. nu. 1. juncto n. 3. p. 2. divers. & in una Piacentina Canon. 1. Mart. 1599.* Quarto (quod tamen timide & sub dictione forsan tradit. *Gonz. nu. 111.*) dum gratia principalis in omnibus aliis fuit verificata; tunc enim et si probatio quoad mensis vacationis reservatum non sit omnino plena, debet sustineri: citat pro hoc *Rotam in Calagurit. beneficii 22. Mart. 1602.* addit tamen *Gonz. n. 112. in fine;* se non audere recedere à regula generali, & putare se, adhuc non sufficere probationem non plenam vacationis in mense reservato.

Questio 15. An, & qualiter, etiam independentè à narratione vacationis factè, probanda sit vacatio in ordine ad hoc, ut beneficium impetrari possit?

1. Respondeo primò: vacatio, etiam simpliciter considerata, non præsumitur nisi probetur. *Gonz. gl. 15. §. 2. n. 47.* citans *Bellam. decis. 349. n. 1.* probatur autem etiam per solam famam seu alias semiplenè; quia non agitur de magno præjudicio; quia si is, per cujus obitum, vel contractum matrimonium dicitur vacare, vivit, vel non contraxit matrimonium, collatio erit nulla, & ipse retinet suum beneficium, *Gonz. ibid. n. 75.* citans *Malc. de prob. concl. 1075. n. 1. & c.*

2. Respondeo secundò: tempus verò vacationis quoad effectum reservationis est plenè probandum. *Gonz. loc. cit. n. 76.* *Corrad. in pr. benef. l. 3. c. 6. n. 48.* licet enim Papa, ubi Ordinarius collator non habet alternativam, habeat menses 8. adeò; duplo plures, quam Ordinarius, & vel hinc facilius & verisimilior sit vacatio in uno ex 8. mensibus Apostolicis, quam in aliquo ex 4. Ordinarii. *Gonz. gl. 11. n. 36.* non tamen, non solum non præsumitur reservatio ratione mensis, seu contingit vacatio in mense Apostolico, sed etiam concludenter probari debet, ut provisi à Papa obtinere possit. *Gonz. n. 37.* citans *Put. decis. 266. n. 3. l. 4.* *Rotam, decis. 46. n. 3. p. 2. divers.* quia Ordinarius & provisi ab eo fundat intentionem suam in jure communi, juxta *C. ex frequentibus. de institut. & dicta à nobis aliàs.* Et sublata reservatione *regul. 8.* Episcopus possit providere liberè in omnibus mensibus, consequens est, quod provisi ab Ordinario aliud nihil probare teneant, nisi anterioritatem suæ collationis in jure communi fundatam, & quod

quod onus probandi reservationem ratione mensis spectet ad provivum Apostolicum, fundantem se in vacatione in mense Apostolico. Gonz. *ibid.* n. 38. & seq. unde etiam habens facultatem providendi beneficia reservata ob vacationem in mense Apostolico, seu reservato in aliqua diocesi vel urbe, ad hoc, ut valeat ejus provisio, tenetur probare vacationem contigisse in mense Apostolico, aliàs excluditur provivus ab illo. Gonz. n. 42. citans Put. *decis.* 35. l. 1. & additionem ad Simonet. *tr. de reserv.* q. 3. n. 6. vide dicenda inferius, ubi de probando obitu narrato.

Questio 16. Qualis debeat esse vacationis notitia in ordine ad hoc, ut censeatur elapsus terminus, datus ad presentandum & conferendum?

Respondeo: debet esse indubitata; ubi enim tractatur de puniendo negligentia alicujus, non sufficit scientia presumpta, etiam ex eo, quod publicum est. Lott. *l. 2. q. 6. n. 24.* citans Put. *decis.* 142. n. 2. l. 1. Lap. *alleg.* 78. n. 12. &c. quatenus autem hæc scientia vacationis pendet ex arbitrio iudicis, is in statuendo desuper considerare debet qualitatem beneficij, modum vacationis, locorum distantiam, & ex his omnibus arbitrari scientiam, vel ignorantiam vacationis. Lott. *loc. cit.* n. 25. citans Jo. And. *in c. ex parte, de concess. præb.* n. 2. Abb. *in c. diversitatem. tit. eod.* n. 7.

Questio 17. An vacatio inducatur ex persona habente solum jus ad beneficium?

Respondeo negativè. Gonz. *gl.* 15. §. 2. à nu. 2. Lott. *l. 3. q. 8. nu. 132.* citans Vitalin. *in Clem.* 1. ut *lit. pend.* nu. 47. Put. *decis.* 144. nu. 1. l. 1. &c. Siquidem, ut desumatur vacatio ex parte personæ, oportet ex parte ejusdem personæ fuisse plenum, quale non dicitur nisi respectu illius personæ, cui de eo facta est canonica institutio. Lott. *cit.* n. 132. juncto n. 16. sic v. g. dum presentatus ante institutionem, electus ante confirmationem moritur in curia, non intrat reservatio, AA. iidem. Paris. *de resign.* l. 7. q. 1. n. 85. ubi: quod si electus talis moriatur in curia Rom. per ejus obitum non vacat beneficium, neque in curia, neque extra illam, sed per obitum primi; per electionem enim vel presentationem, cum non acquiratur jus perfectum, non dicitur plenum beneficium, nec extincta prima vacatio, sed adhuc vacat beneficium ut prius, & ideo non vacat per obitum electi, vel presentati. Gonz. *loc. cit.* citans *gl. fin. v. collatio. in c. penult. de præb.* in 6. Rot. *decis.* 6. n. 2. de elect. *in novis. Navar. conf.* 17. de celebratione miss. n. 2. Covarr. *in qq. pract.* c. 36. nu. 7. Pavin. *de post. cap. sede vac. præl.* 7. n. 16. &c. Et licet eo momento, quo defungitur electus vel presentatus, redintegretur tempus datum electoribus ad eligendum, & patronis ad presentandum, juxta *c. si electio. de elect.* in 6. & ad hoc reputetur quasi nova vacatio, ut Rota apud Put. *cit. decis.* 194. ad finem. attamen in effectu nihil profus de novo vacat de jure vel de facto, juxta Seraph. *decis.* 1446. à num. 1. & 2. & Rotam *in Aquitanens. Prioratus.* 21. Febr. 1625. Lott. *loc. cit.* n. 133. Similiter dum is, cui collatum beneficium, moritur ante ejus acceptationem, non vacat beneficium ex persona illius. Lott. n. 137. Gonz. *nu. 6.* citans Old. *conf.* 57. durare siquidem pergit prima vacatio, cum per collationem, donec absens

illam ratam habuit, jus in beneficio, ut suum dici valeat, non tribuatur, juxta *c. si tibi absentis. de præb.* in 6. Gonz. *loc. cit.* & provisio consumens præcedentem vacationem non aliter effectuatur, quam si concurrat consensus provivi. Lott. *nu. 139.* Idem statuendum, dum moritur is, qui habuit gratiam seu mandatum simplex de providendo in formâ dignum. Gonz. *loc. cit.* n. 1. & plenius *nu. 56.* Lott. n. 138. citans Rotam *in Burgenf. Canonic.* 28. April. 1597. Cum enim eâ formâ nondum verificatâ & executâ, ex persona impetrantis possit contingere, ut is propter incapacitatem & insufficientiam rejiciatur, non potest videri interea jus illi quod quaesitum in beneficio, adeoque ex persona illius induci vacatio. Lott. *cit.* n. 138. Adde quod forma dignum (sub qua dantur literæ pro his, de quorum habilitate nullum Papæ exhibetur testimonium) non dat provisionem, sed mandatum de providendo, & inter eam & provisionem est differentia, qualis est inter venditionem, & promissionem de vendendo, quæ promissio nulli dominium transfert. Lott. n. 139. & 140. ex Cassad. *decis.* 1. n. 6. ut *lit. pend.* Idem est in cæteris casibus, in quibus acquiritur solum jus ad beneficium, quorum decem assignant AA. Gonz. *loc. cit.* n. 1. qualiter autem inducatur vacatio ex persona commendatarii perpetui, qui non tantum jus in beneficio habet, vide *quest. seq.* Porro inducitur vacatio ex persona habentis jus tantum ad beneficium, non tantum in ordine ad effectum, ut intret reservatio *reg.* 8. sed etiam quo ad alios effectus, & in specie etiam in ordine, ut intret reservatio *regula.* 3. & 31. et si in dictis regulis apponantur verba illa: seu ad qua jus eis comperit, vel compererat. Gonz. *cit.* §. 2. nu. 4. citans Mand. *in reg.* 3. & 81. q. 13. & Rotam *decis.* 427. n. 4. & 5. p. 1. *divers.* contra An. de Falcon. *de reserv.* q. 4. effectu. 47. n. 1. & n. fin. &c.

Questio 18. An, & qualiter induci & concurrere possit duplex vacatio, præcipue ex eadem persona?

1. Respondeo primò: impossibile est ex una, eademque persona duas induci vacationes. Lott. *l. 3. q. 15. n. 8.* & beneficium, quod vacat ex persona unius, non potest ex eadem persona rursus vacare, non superveniente post primâ vacationem novo titulo. Paris. *de resign.* l. 12. q. 14. nu. 35. Gonz. *gl.* 15. n. 145. ubi: quod si beneficium vacavit ex uno capite, non potest postmodum vacare ex alio sequente (intellige respectu ejusdem personæ) cum fuerit jam jus totum ab illa abdicatum aut ablatum, & consequenter ex sequente capite nihil potest vacare; cum tunc nihil juris amplius habuerit in beneficio. militat enim hic communis regula: quod prima vacatio impediatur sequentem. *c. susceptum. de rescrip.* in 6. Lott. *cit.* nu. 8. & 9. 14. n. 62. *eod.* l. 3. Gonz. *gl.* 15. nu. 144. sic, v. g. dum quis, postquam ipso jure privatus est beneficio ob contractum matrimonium vel crimen; antequam dimitteret possessionem beneficij illius, moreretur, beneficium illius, quod jam vacaverat per admissionem criminis, vel contractum matrimonium non vacat denuo per obitum illius. Gonz. *loc. cit.* num. 143. nisi forte vacatione de facto, de quo hic non quaeritur; sed solum petitur, utrum duplex vacatio ejusdem generis, v. g. dum utraque est vacatio de jure, concurrere possit.

2. Sic dum infirmus resignans moritur ante vigesimum